

KAPE TI NA KARBID!

Stá™eda, 27 bÁ™ezen 2019

SlyÁjeli jste to nÁ›kdy? Kapalo vÁjm nÁ›kdy? A vÁ-te, proÁ• se vlastnÁ› tato zvlÁjÁjtnÁ- vÁ›ta nÁ›kterÁ½m lidem, co nÁjm zrov nepÁ™ipadajÁ-, Á½e spolkli moudrost svÁ›ta, Á™Á-kÁj? Tak nejprve, co to ten karbid je: napÁ™Á-klad vÁjpenatÁ½ je pÁ™ed odpuzovÁjnÁ- krtkÁ- z neÁ½Áj doucÁ-ch má-st â€“ protoÁ½e pÁ™i styku s vlhkostÁ- (napÁ™. v pÁ-dÁ›) se uvolÁ^uje ohavnÁ› plyn, kterÁ½ máj silnÁ© odpudivÁ© Á•Á•inky na krtky a jinÁ© hlodavce.

Dneska

je samozÁ™ejmostÁ- jakÁjkoliv svÁ-tilna na elektrikou. Nebylo tomu tak vÁ½dy, A ani se zavÁjdÁ›nÁ-m elektrifikace nebylo moÁ½nÁ© svÁ-tit elektrikou vÁjude. NapÁ™Á-klad rÁ-znÁ© tÁ›Á½ebnÁ- Ájachtly byly bez proudu i svÁ›tla. LidÁ© si tu tedy Á•asto svÁ-tili karbidovÁ½mi lampami.

Co to bylo?

V

podstatÁ› plechovka, kterÁj se sklÁjdala ze dvou Á•ÁjstÁ-, nÁjdrÁ½e na vodu a nÁjdrÁ½e na karbid. NavÁ-c má›la trysky vedoucÁ- do reflektoru a nÁ›jakÁ© zapalovÁjnÁ- a knoflÁ-ky pro regulaci. Fungovalo to tak, Á½e voda pomalu kapala na karbid (slouÁ•enina uhlÁ-ku s kovem) a z jejich reakce vznikal hoÁ™lavÁ½ plyn acetylÁ©n. Ten se tryskou dostal do reflektoru, kde po zapÁjlenÁ- hoÁ™el jasnÁ½m plamenem. JistÁ› chytrÁ½ vynÁjlez, jen pÁ™i hoÁ™enÁ- dost pÁjchnul, asi jako po Á•esneku.

Karbid vÁjpnÁ-ku (CaC2) je iontovÁj sÁ-l kterÁj se pÁ™i hydrataci rozklÁjdÁj za vzniku acetylenu.

CaC2
+ 2 H2O â†' Ca(OH)2 + C2H2

Karbid se dáj koupit v nÁ›kterÁ½ch drogeriÁ-ch za pÁ™ijitelnou cenu. Á•erstvÁ½ karbid je ve formÁ› malÁ½ch, do hnÁ›da zbarvenÁ½ch kamÁ-nkÁ›, pozdÁ›ji se vlivem vlhkosti vzduchu pomalu rozklÁjdÁj a má›nÁ- v bÁ-lÁ½ prÁjÁjek. Z nÁ›j se pak uvolÁ^uje jiÁ½ jen minimum acetylenu. Proto, aby nÁjm vydrÁ½el co nejdÁ©le, je nutnÁ© karbid skladovat v uzavÁ™enÁ½ch a utÁ›snÁ›nÁ½ch nÁjdobÁjch.

Stejně jak pomalu voda kapala
na kámen,

tak pomalu i nájm nikdy
dochází jasno v noci,

než se v nájm hlavě
rozsvítí!

d@niela